

po postavi, katero so liberalci sami napravili. Zato je res čudno, da liberalci radi tega toliko hrupa delajo. — Kranjski nemškutarji žaljujejo za vzetim jim voditeljem Kalteneggerjem: Ljubljana in Trzič imenovala sta ga za častnega srenejčana! — V Gališkem so prejeli več liferantov, ki so po leti vojakom pošiljali plesniv kruh, da so pri manevrih ubogi ljudje stradali. Liferanti so skoro sami Judi. — Svitli cesar so iz Ogerskega prišli na Dunaj in se potem s saksonskim kraljem podali na lov v Neuberg na zgornjem Štajerskem. — Hrvatom se je mnogoletna želja spolnila; vojaška krajina ali „granica“ bo do meseca marca 1881 spojena s Hrvatsko in Slavonijo. Ban prevzame vladu v krajini in vojaška uprava preneha! To privoščimo Hrvatom iz celega srca! Magjari so se dolgo upirali; naposled so Hrvati prodrli!

Vnanje države. Raski polkovnik Navročki, odposlan od generala Skobeljeva, je v noči od 18. do 19. po hudem boji zasedel Kelat-Nadir in Turkmenih popolnem premagal. Rusi so dobili mnogo pušek, ovac in goved. Iz Mrva je došla pomoč Turkmenom. Na tuje blago so ruski ministri odkazali 10% večjo colnino. V Kišenjevu in Odesi bil je potres. Turški sultan in greški kralj bi se naj v svojem prepiru podvrgla rabsodbi evropskih velevlad. Grki se temu upirajo in zahtevajo, naj se jim da, kar so jim na Berlinskem dogovoru itak uže odmerile, namreč Epir in Tesalijo. Bolgarsko sebrauje poslancev je sklenilo postaviti celo mrežo železnic. Aleko-paša Bogorides je službo deželnega oskrbnika v južnej Rumeliji odložil. — Srbi smejo zopet v Ogersko tržiti z zrnjem in živino. — Bismark si prizadeva angleško kupčijo iz Evrope kolikor mogoče odpraviti. — Švicarske republike novi predsednik Anderwent je se ustrelil. — Freimaurerji so v Brüsselnu tako pošteno gospodarili, da je mestna blagajnica prišla na kant. — Nemških 40.000 katoličanov je podpisalo prošnjo do cesarja, naj dovoli sv. mešo brati in zakramente deliti, cesar prošnje ni uslišal pač pa Bismarka, da sme ta borzni davek pobirati. Nadeja se, da ga nabere 20 milijonov mark. — Francozi imajo uže toliko državnega dolga, da morajo 500 milijonov frankov vsako leto dati za obresti. — Angležem se godi huda v Irlandiji, 30.000 vojakov so tje poslali in 300 policajev; toda Irei dobivajo iz Amerike orožja in kedar imajo 100.000 pušek, hočejo pričeti krvavo delo. Nova nesreča zadela je Angleže v južnej Afriki. Potemci holandežkih naseljencev so se združili z divjimi Bozuti, precejšnje angleško kardo v nekej muži zalezli in posekali 200 mož in zaplenili 34 vozov. — V novem Yorku v Ameriki zamenili so plinovo svečavo z električno, 15 električnih svetilnic sveti tako, kakor bi 2000 sveč prižgal. Najmenjši tisk je mogoče na ulici brati. Chilenci in Peruvijanci so se nekaj časa pogajali za mir; toda zopet sprli in vojsko pričeli. Chilenci silijo proti Limi, glavnemu mestu v Peruvijanskem.

Za poduk in kratek čas.

Gornjigrad.

I. Potniki iz Evrope in Amerike zahajajo v slovito Švicarsko občudovat tamošnjih lepih krajev. Štajerska Švica pa je slobodno imenovan Gornjegrajski okraj. Odlikuje se, kakor močno gorata Švica ali „Schweiz“ po krasnih, vsega občudovanja in obiskovanja vrednih krajih. Slovan pa najde še nekaj, česar bi v Švici iskal zastoj. To so krepki, lepi ljudje, ki čisto slovenski govorijo in svoj slovenski dom ljubijo in častijo. Podajmo se toraj za nekoliko saj v mislih v ove prekrasne kraje, od koder šumeva zelena Savinja.

Od prijaznega Celja proti večeru vije se beli trak, velika cesta, po Savinskej dolini. Pojdoč pozdravimo narodne slovenske trge in vasi: Žavec, Brašlovce, Mozirje, Rečico, sv. Frančišk in naposled trg in največjo cerkvo Lavantinske škofije — Gornjigrad, nemški Oberburg. Gornjegrajski okraj pripada največjim v deželi. Razprostira se med koroško in kranjsko mejo, med Šoštanjskim in Vranjskim okrajem. Ob kranjsko-koroškej meji štrlijo do 6000 in 8000 čevljev visoko v nebo zobate gore: Planina, Ojstrica, Olšava, Lepi vrh, ki skupaj po širokem svetu slovijo kot: Solčavske planine. Iz njih prodira zelena Savinja, ki pri Nazaretu sprejema vijugasto Dreto. Imenovane visoke planine branijo presilnim viharjem prosto pot. Večjidel pihlja le zmerno vetrovje od zapada in severo-zapada. Vreme se ne spreminja tako naglo, kakor drugod. Zrak je zmira čist in zdrav. Nikoli ni premrzlo pa ne prevroče. Vreli bistril vodá v planinah kažejo večjidel 4—7° R. Zimski mraz ne pritisne nikoli tako močno, kakor po sosednih okrajih ali kakor ob Pohorji. Nevihte, toče prihrumejo redko kedaj. Ves okraj meri 8·8 □milj. Na njih stoji 2399 hiš ter živi 14420 ljudi (7069 možkih in 7351 ženskih). Občin je 10: Kokarje, Ljubno, Luče, Nova štifta, Gornjigrad, Mozirje, okolica Mozirska, Rečica, Solčava in Bočna. Planine sestavljene so iz samega apna tako imenovane Trias-dobe. Grebeni so večjidel goli in močno rtasti. V doline spenjajo jako strme stene. Rodovitna tla obstajajo večjidel iz peska pomešanega z glino ali ilovico. Vsa zmes leži na podlagi iz apnenega šotra ali proda. Zato tudi močvirjev ni. Voda ne more zastajati, ampak se precej skoz rahli prod odceja. Visoko na planinah je zemlja malo kaj rodna, v dolinah pa jako rodovitna. Gozdov je mnogo. Vendar čedalje bolj se jim pozna, kako sekira nemilo po njih poje, hudo trebi in pustoši. Doline in holmi rodijo žito, sočivje in sadovje. Kot domačo živino redijo: konje, goveda, svinje, ovce, perutnino, v planinah tudi koze. Volke so potrebili, medvedovje se pa le iz kranjskega časih pritepejo. V prisojnih gručah apnenskega gorovja životarijo strupeni modrosi tudi na škorpijona naletijo pogostoma.

Prebivalci so sami zdravi in krepki Slovenci. Krofastih ljudij ondi še ne poznajo. Beseda slovenska bliža se kranjsko-gorenskejši govoricici. Deca je dobro nadarjena in rada zahaja v šole, čeravno imajo mnogi daljno in težavno pot do nje. Po zimi časih ni mogoče priti k cerkvi in šoli. Plančanje nosijo jopič, kratke blače iz surovega sukna ali „lodna“, volnate nogavice in čizme; glavo pokriva širok klobuk. Ženske so oblečene v laneno in pavolnato robo. Po zimi nosijo dolge kožuhe. Ti so tudi pri dolinarjih navadni. Vendar stara noša zgublja se čedalje bolj, mošnjam gospodarjev gotovo ne na korist. Hiše so večjidel zidane, hlevi so mokrotni in nizki. Poglavitna hrana so koruzni in ajdovi žganci, zelje, repa, krompir in stročnati sadeži. Meso pride redko na mizo, kakor tudi vino, le na praznikih ali pri težkem delu. Izmed boleznij najnavadnejše so: protin, nabod in plučno vnetje, posebno pri divarjih in flosarjih. Les spravljajo flosarji časih daleč po Savinji, Savi, Donavi globoko doli v Srbijo in Rumunsko. Od ondot prinesejo seboj mrzlico, katero pa doma v čistem zraku in pri zdravej vodi kmalu zopet ozdravijo. Najčešče nadleguje prebivalce griža. L. 1854 imeli so kolero. Občinske siromake spravljajo in oskrbavajo od hiše do hiše. Zdravniki nameščeni so v Gornjemgradu, Ljubnem in v Mozirji. Šol imajo 10. V trgu je za celi okraj dekanija. K njej pripadajo župnije sv. Frančišk, Ljubno, Solčava, Rečica, Mozirje, Luče, Nova štifta, lokalije: št. Martin, št. Mišel, Nazaret in ekspozitura v Okonini. Vsa dekanija šteje po letošnjem šematizmu 15.847 duš. Vozne steze so prav za prav samo tri: okrajna cesta od Mozirja do Nove štifte, vozna cesta po Dretinem dolu in ona od Rotmirja v Ljubno in Luče. Drugod so le manjše poti in stezice. Znamenita in slovita je ona skoz Iglo v Solčavo.

(Dalje prih.)

Smesničar 53. Novinca so pri novačenju med vojake vzeli. Ves žalosten in pobit gre na telegrafni urad, da bi svojej materi nesrečni izid novačenja telegrafiral. Ko svoj telegram odda reče: prosim jih pa, naj le po malem telegrafirajo, da se mati preveč ne prestrašijo.

Razne stvari.

(Za nesrečne Zagrebčane) darovali so fara Šmarijska 3 fl., neimenovan 2 fl., Makolski farani 7 fl., č. g. Jož. Sever 5 fl., č. g. Jak. Košar 2 fl., župnija Prihovska 5 fl., J. V. 2 fl. 50 kr., č. g. J. Lopič v Cmureku 2 fl., preč. g. kanonik J. Tutek 3 fl., č. g. Fr. Rojko 2 fl., preč. g. prošt M. Modrinjak 5 fl., č. g. M. Ferik 1 fl., č. g. Fr. Hirti 2 fl., č. g. M. Lendovšek 2 fl., č. g. Fr. Jug 2 fl., Jederska fara 3 fl., č. g. Anton Belšak 5 fl. Bog plati!

(Mariborska štalnica) obhaja dne 17. julija 1881 svečano 20letnico svojega obstanka, v ob-

nem zborni dne 26. dec. izrekla je se odboru zahvala za srečno izvršeno preselitev; za nesrečne Zagrebčane priredi se beseda. V novi odbor izvoljeni so gospodje: dr. Ulrich, predsednik, Paul Simon, namestnik, Fr. Holobar, tajnik, J. Škoflek, deurničar, dr. Srnee, dr. Dominkuš, dr. Gregorec, profesor Lavtar in sodnijski adjunkt Fr. Vovšek odborniki.

(Mahrenberški okrajni zastop) mora imeti precej nemških liberalcev, ker vedno ustavoverno pesem poje „nemštvo je v nevarnosti“. Nedavno je zakokodajekal s pristopom k izjavam dunajskega „parteitaga“.

(Bučelarsko društvo mariborsko) ima 2. jan. 1881 popoldne ob 2. uri v „Gambrinushalle“ svoj občni zbor. Udje so vlijudno povabljeni.

(Od sv. Lovrenca v Slov. gor.) nam piše nadučitelj g. Fr. Šijanec, da on sam ne ve, kako je prišel med naročnike slaboglasnega „Dorfbote“ in med ude društva za olikanje ljudstva. Naročil se ni nikdar, plačal niti vinarja ne. To bodi na čast omenjenemu gospodu nadučitelju objavljeno! On je vselej bil in ostane slovensk domoljub!

(V Zagrebu) je se zemlja stresla 59krat, kakor je profesor Stožir potrese opazoval in štel.

(Dražbe) 7. januarja Marija Windisch v Razvanji 605 fl. 8. jan. Jakob Zaplata v Bučevcih 1460 fl. Anton Vinpolšek v Spodnji vesi 2048 fl. 10. jan. Anton Levak v Hrastovenji 4560 fl. 12. januarja Jan. Wagner 1200 fl. v Slov. Bistrici. 14. jan. Mat. Wohlschlager v Mariboru 8242 fl. Neža Gorjup 510 fl. v Konjicah.

Listnica opravištva: G. J. Gum. v St. Vidu: Stem do 1. maja 1881. — G. J. L. v Gutestein: Ali Vam za prihodnje leto ljubo? — Vse one, ki so še „Gospodarju“ kaj na dolgu, prosimo prijazno za poravnanje.

Loterijne številke:

V Trstu 24. decembra 1880: 9, 3, 80, 43, 14.
V Linci „ „ 62, 46, 63, 38, 3.
Prihodnje srečkanje: 8. januarja 1881.

1—2

Nova hiša

s kletjo, 3 sobami in 2 kuhnjama. Zraven je vrt njiva sploh zemljišča 1 oral in 120 □ sežnjev. Posestvo je v Mariboru blizu „Franc-Jožefove kornice“ in se proda na presto roko. Denarji iz hranilnice najeti lahko ostanejo.

Več pové J. Mauruš, tabak-trafikant v Magdalenskem predmestju.

1—2

Jožef Petek,

posestnik v Velikej nedelji daje po primerni ceni v najem, posamezno ali vkupno: dobro obiskovano in slovečo prodajalnico (štacuno) s vsakovrstnim blagom, potem krčmo in mesarijo.